

EELK KADRINA KATARIINA KOGUDUSE HÄÄLEKANDJA

ELULÄTE

juuni 2024 nr 104

SÕNA

See ei sünni väe ega
võimu läbi, vaid minu
Vaimu läbi, ütleb
vägede Issand. Sk 4:6

MÕTE

Mitte midagi head ega ka mitte püsivat
ei kehtestata väe ja võimu läbi!

Inimesele tunduvad sellised katsed ehk
ahvatlevad - ajaloost, ja mitte ainult
sealt - leiab kahjuks küllalt taolisi
näiteid, kuid need ei ole enesega kaasa
toonud muud, kui vaid õnnetust väga
paljudele. Ja mille tagajärjed ulatuvad
veel üle mitme inimpõlve.

Kõik hea, mis jääb ka püsima, olgugi
sageli varjatul kujul, on sündinud ikka
vaid vägede Issanda Vaimu läbi. Ta on
ka Eestile andnud võimaluse
vabaduseks, uueks eluks ja püsivuseks.
Kasutagem seda võimalust targasti!

PALVE

Hea Isa! Miski, mis Sinu
Vaimust tuleb, ei saa olla
halb. Kuid tänu Sulle, et see
Vaim ka õpetab ja juhatab
meid; võtkem kuulda. Jeesuse
nimel! Amen

EESTI TEOLOOGE - ELMAR SALUMAA

Elmar Silvester Salumaa oli mitmele põlvkonnale
kirikuõpetajaks ja vaimseks teejuhiks. Töötanud
pikka aega Usuteaduse Instituudi süstemaatilise
teoloogia, filosoofia ja eetika õppejõuna, tõlkinud
arvukalt erialast kirjandust, andnud välja õpikuid
filosoofia ajaloost, samuti kaks luulekogu
"Sügavike vastukajad" ning "Vaikiv sfinks" on
Salumaa jätnud sügava jälje Eesti kirikulukku. Ja
seda hoolimata ajast ja oludest, milles ta pidi
elama ja töötama. Ta sündis 1936 ja lahkus siit
ilmast 1996. aastal. Salumaa arreteeriti 1945. ja
viibis mitmes vangilaagris, kuni vabanemiseni
1955.

Ta on pärit Tartumaalt Vara vallast, lõpetas Tartus
Treffneri Gümnaasiumi ning siis Tartu Ülikooli
usuteaduskonna mag theol kraadiga, misjärel
asus tööle usuõpetajana samas Treffneris ning
lisaks ka õppejõuna usuteaduskonnas
süstemaatilise teoloogia ja eetika alal. Sel ajal
tegutses ta Ülikooli Nõukogus ning kuulus
üliõpilasselts Liivikasse. Salumaa ordineeriti
koguduse õpetajaks 1944. aastal ja määrati
vikaarõpetajaks Otepää kogudusse. Samas
Otepääl hävis sõjatuules tema doktoriväitekirj, mis
käsitles iseseisvusaja trükisõnas ilmunud jutluste
dogmaatilist pilti. Vanglast vabanemise järel
asendas ta õpetaja Vaikmaad Võru koguduses.
Samal aastal sai ta tööd ka õppejõuna
Usuteaduse Kõrgemas Katsekomisjonis (hilisem
Usuteaduse Instituut). 1962 tegi taas algust
dokoritööga, seekord teemal "EELK vaimne ja
teoloogiline pilt".

Kuid surve ajad kestsid ja nii sunniti ka
Usuteaduse Instituudi professor ja EELK
Konsistooriumi referent Elmas Salumaa
oma tööst loobuma ning määrati 1969. aastast
Saarde koguduse õpetajaks Pärnumaal. Muide,
professor Evald Saag on meenutanud, et Salumaa
taheti algul saata Saaremaa piiritsooni, kuhu
üliõpilased ligi ei pääseks, kuid üheskoos
lahendust otsides leiti sarnase kõlaga koht Saarde

mandri-Eestis, mis kauged riigivõimud uinutas.
Mitme aastakümne vältel kujunes Saarde
kihelkond ja Kilingi-Nõmme linn, kus Salumaa
elas, teoloogiatudengite ja paljude Eesti
vaimuinimeste lemmikkohaks. Sageli oldi koos
Salumaa juures Kilingi-Nõmmel. 1980 omistati
talle teenete eest teoloogilise teaduse
arendamisel audoktori tiitel. Teine audokortitiitel
anti Salumaale juba uue vabaduse ajal aastal
1994. Ta arvati emerituuri 1995. aastal.

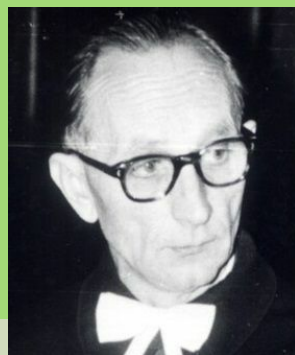
Elmar Salumaa oli võibolla esimene EELK
vaimulik, kes hakkas kandma valget albat. Ta tegi
seda esimest korda ühel palvusel 1971. aastal.

Ta on ise meenutanud enda kujunemisloost
seda, et teda alguses huvitas väga elusloodus ja
tahtis saada bioloogiks. Kuid ükskord olevat ta
jälginud kiili sündimise imet; seda, kuidas
kiilivastse seest ronib välja täiesti uus olend - ilus,
säravate tiibadega kiil. Kuid samas lennanud
kohale üks lind ja kiili nahka pistnud. See olevat
juhtunud noore Salumaa elu saladuste uurimisele
ning Elmarist sai hoopis teoloog.

Salumaad meenutatakse, kui üht väga sügavate
teadmistega teoloogi ja õpetajat, kuid ka suure
sisemise soojusega inimest. Tema hauakivil
Saarde kalmistul on sõnad Kirjast galaatlastele:

"Sest te olete kõik usu kaudu Jumala lapsed
Kristuses Jeesuses".

Lühendatult "Saarde ja Kilingi-Nõmme kirikulugu" Enri Pahapill, 1998

Skänni QR
ja toeta oma
kodukogudust
AITÄH!

Uus ja lihtne kogudusele annetamise moodus!

Kaheksateistkümmnes osa

Aune Holm hakkas pikamisi mõistma, et Mägilähe talu saladused puudutasid nii teda, kui tema tütreid. Ühel pärastlõunal üksikut tantsukinga käes keerutades, ei suutnud ta järgmist memmele kirjutatud kirja enne lugeda, kui oli võtnud köögikapist pisut julgustust. Mida ta veel aga ei aimanud, olid selle kirjaga seotud tagajärjed. Siiski tegi miski kuklas teda nii valvsaks, et ta lihtsalt oli sunnitud seda kirja lugema.

See kõlas järgmiselt.

Mu kõige kallim!

Vilma, täna hommikul avastasin end Sinule mõtlema ja ma tean, et oma südames mõtled Sina ka mulle. Lugesin just üht Koidula luuletust ja mulle tuli meelde, kuidas me Vanavabriku juures käsikäes jalutasime. Olid siis nii vaikne ja minu jaoks ometi nii armas sel tunnil. Mul ei olnud palju aega, aga Sa ütlesid mulle, et armsam, elus tuleb teha mis tarvis. Ma ei teadnud siis, miks tegid otsuse ilma minuga rääkimata ja vaevalt, et ma Sinult selle kohta vastust saan. Mu kallis, kas tõesti arvasid, et ma seda teada ei saa. Sinust hoolimine on ju ainus, millele keskenduda ja millest järeltõlge teha. Aga ju see oli Sinu valik ja neid otsuseid ei saa teha mina Sinu eest. Läksin täna Su talust mööda ning nägin Eduardi õues küttepuid lõhkumas. Hingel hakkas kuidagi valus. Võiks öelda, et see tõmbus valust lausa kokku.

Sinu H.

"Emps, ära loe neid kirju enam, see ei anna meile midagi," ütles vanem tütar tuppa astudes. Ta vaatas emale otsa, kulmude vahel nähtav korts.

"Jane, ma arvan, et mida kiiremini me teada saame, kes see salapärase härra H on, seda kiiremini lahendame me ka suurema osa memme Vilma olulisemad saladused."

"Emme, ma ei mõista. Armastasid oma vanaema ja nüüd mingid saladused. Tundub, et meist keegi ei tundnud teda päriselt."

"Su õde Liisa väitis paar päeva tagasi seda sama. Nad olid sellest vist isegi selle pimedada noormehega veidi rääkinud."

Aune tõstis mahlaklaasi huulele ja jäi ahnelt mitu lonksu. Tal oli korraga tütre ees väga häbi, isegi ei teadnud, mille pärast.

Vanem tütar seiras ema kahtlustavalt ja mõtles, mida too memme tantsukingaga peale mõtleb hakata. Selle asemel ütles ta, et kavatseb koduseid ülesandeid tegema minna. Tütarlaps kiirustas ülemisele korrusele, viskas koolikoti voodile ja hakkas närviselt mööda tuba käima. Oli siililegi selge, et ema oli alkoholi tarvitanud. Jane ei teadnud, mida ette võtta. Tunded kihutasid ta peas nagu metroorong. Ta ju sai aru, et ka ema oli segaduses. Jane võttis kotist matemaatika töövihiku, aga selle asemel, et ülesandeid lahendada hakata, jäi ta mõtlema Toivo Ummelasele. Sõit poisiga oli olnud lahe. Nad olid saanud rääkida nii paljudest asjadest, aga teadmine, et noormehel ei olnud Nõgesnõmmel hea kuulus, tegi tütarlastki natuke ärevaks. Paljut ei olnudki võimalik kohe seletada. Ema oli muutunud, Liisa oli muutunud ja janes endas oli mitmeid vastamata küsimusi. Oli ta ju olnud vanaema pesamuna, tema lemmik.

Jane sirvis midagi nägemata silmadega matemaatika töövihikut. Kas Toivo Ummelas oli tõesti see, kelle ütles enda olevat. Tagurlik, isegi naiivne oleks olnud arvata, et Ummelas talle kõike endast avab. Ei, ei, seda poisid ju ei tee. Jane teadis une pealt, et kõiki mehi ei saa usaldada, et see teeb ärevaks ja tihti kasutavad ka kõige korralikumalt kasvatatud noormehed omakasu eesmärkidel ära. Jane ei teadnud, kas Ummelast usaldada või mitte ning kui seda teha, siis mis piirini.

Koputus toauksele pani tüdruku võpatama.

"Jane, me peame rääkima," lausub ema Aune.

Tütarlaps istus voodile ja pigistas päevateki serva nii, et sõrmenukid muutusid valgeks.

"Arst aidaku iseennast," ütles tüdruk.

"Jah. Küllap sul on õigus."

Jane ei vaadanud ema Aunele otsa. Ta püüdis vaadata aknast välja. Aune ohkas, lõi käega. Oli vaja ootama jääda paremat aega. Kui naine alla kööki külmkapi juurde läks, täitis ta ühe selle peal olevatest klaasidest mahlaga, kuid ta käed värisesid nii kõvasti, et jooginõu kahest libises ning ühes selle sisuga põrandale kildudeks kukkus.

Hirmunud silmadega vaatas naine maas vedelevat loiku ning haaras siis kiiresti pesumopi ja kindad. Just sel hetkel astus noorim tütar esiku uksest sisse. Segaduses silmadega vaatas ta ema. Huuled vormisid sõnu, kuid häält kuuldavale ei tulnud. Liisa mõistis, et midagi oli juhtunud, sest külmkapi alt paistis ka tema memme üksik õnnetu tantsuking.

Liisa seisatas tükk aega ja kiirustas teisele korrusele. Mõnikord on lihtsalt hea, kui sa väga vähe tead. Kui ta õe toa uksele koputas, jäi sellegi uks kahjuks suletuks. Järgneb...

PIIBLIVÕTI

PAPAIA ehk KURKMELON

Papaia ehk rahvasuus ka kurkmelon, on botaaniliselt melonipuu vili, mis on kõrgelt hinnatud oma erilise maitse ja raviomaduste poolest. Kurkmeloni kodumaaks on tänapäeval Mehhiko, kuid esimesed teated papaiaist pärinevad Assüüria ja Vana-Babüloonia aladelt. Babüloonia valitsejad on papaiat nimetanud "inglite viljaks" ja "südame viljaks". Kui nooruke Taaniel Paabeli kuningakotta oma kolme sõbraga vangipõlve viidi, oli ta kuninga ülevaatajalt palunud toiduks puuvilja ja joogiks vett. Hiljem leidis Nebukadnetsar Taanieli ja ta sõbrad olevat jumekamad ning ilusama välimusega, kui need, kes sõid toitu kuninga laualt.

Oma kõrge karoteeni ja A-vitamiini sisalduse tõttu soovitatakse papaiat süüa küpselt ja värkeselt südame rütmihäirete korral. Kollageen pidurdab papaia vabade radikaalide tekkimist organismis, pidurdab rakkude vananemist ja parandab kapillaaride verevarustust. Veel leidub kurkmelonis K ning E vitamiini, rauda ning kaltsiumi.

Melonipuu vili meenutab küpsena tõepoolest ovaalset jämedamat kurki, millest ka rahvapärane nimetus.

Parim viis häid lapsi kasvatada on teha nad õnnelikeks.

Oscar Wilde